

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84076,Stryjenski-Aleksander-Napoleon-Kazimierz.html>
2022-10-05, 00:24

Stryjeński Aleksander Napoleon Kazimierz

STRYJEŃSKI Aleksander Napoleon Kazimierz (20 IX 1804, Białystok – 9 XII 1875, Paryż), inżynier, współtwórca pierwszej nowoczesnej mapy Szwajcarii. Był synem Pawła, byłego majora wojsk I RP, i Tekli ze Skinderów, ojcem Tadeusza.

Kształcił się od 16 II 1817 w szkole kadetów w Warszawie, a od 4 VI 1820 w Korpusie Kadetów w Kaliszu, 5 IX 1823 wstąpił do Szkoły Aplikacyjnej Artylerii i Inżynierów w Warszawie, po ukończeniu której z nagrodą „za pilność i wzorowe postępy” został 12 X 1826 mianowany podporucznikiem.

Wydelegowany w 1828 uczestniczył w wojnie rosyjsko-tureckiej w kwatermistrzostwie sztabu gen. M.S. Woroncowa, co przyniosło mu odznaczenia rosyjskie. Uczestniczył w powstaniu listopadowym, m.in. w bitwie pod Grochowem i wyprawie korpusu gen. D. Chłapowskiego na Litwę, uzyskał 10 III 1831 order Virtuti Militari i w VI tego roku awans na kapitana. Po upadku powstania, przejściowo internowany w Prusach, od 1832 przebywał w Besançon we Francji. W IV 1833 wziął udział w nieudanej wyprawie nad Ren, po której osiadł w Szwajcarii. Początkowo, pod kierownictwem J.P. Lelewela, wykonywał pomiary topograficzne kantonu berneńskiego i sporządzał mapy obszarów leśnych, dostarczając danych do ksiąg gruntowych Jury.

W 1837–54 był jednym z głównych współpracowników gen. G.H. Dufoura przy opracowywaniu pierwszej wielkiej nowoczesnej mapy Szwajcarii w oparciu o sieć triangulacyjną pokrywającą cały obszar kraju. Wykonywał zdjęcia terenowe i sporządzał mapy, m.in. obrazujące ukształtowanie terenu. Od 1843 zajmował się głównie opracowywaniem specjalnej dokładnej mapy kantonu fryburskiego, której pierwsza wersja w skali 1:25 000, z poziomiami co 10 m powstała w 1851, a ostateczna, w skali 1:50 000, została wydana w 1855 w

Paryżu pt. *Carte topographique du Canton du Fribourg levée de 1843 à 1851 par Alexandre Stryiński, ancien élève de l'école d'application de Varsovie* i nagrodzona na wystawie w Bernie (1857).

Od 1854 mieszkał w Genewie, pracując w miejscowym biurze topograficznym, trasował linie kolejowe Genewa – Versoix i Lozanna – Thörishaus; od 1858 był tam inżynierem kantonalnym, zajmował się głównie ulepszaniem sieci drogowej, budując też mosty na Rodanie. 5 X 1875 uzyskał ze względu na zły stan zdrowia dymisję z podziękowaniem Rady Kantonalnej i wyjechał do zamężnej córki do Paryża.

PSB (S.T. Sroka); SBTP (B. Orłowski); SPPT (B. Orłowski).

D. Chłapowski: *Pamiętniki*, Poznań 1899; *Dictionnaire historique et biographique de la Suisse*, t. VI, Neuchatel 1932; *Die Schweizerische Landsvermessung 1832–1864 (Geschichte der Dufourkarte)*, Bern 1896; B. Orłowski: *Osiągnięcia inżynierskie Wielkiej Emigracji*, Warszawa 1992; tegoż: *Polska przygoda z techniką...*, Warszawa 2009; tegoż: *Inżynier kantonu genewskiego*, „Przegląd Techniczny” 1981, nr 45; T. Stark: *La famille du général Dufour et les Polonais*, „Almanach du Vieux Genève” 1955; „Dziennik Poznański”, 18 XII 1875; „Rocznik Towarzystwa Historyczno-Literackiego w Paryżu” 1873–78; Archiwum PAN w Warszawie: rkps III135.

Bolesław Orłowski

[Poprzedni](#)
[Następny](#)